

Vergaderjaar 2021–2022

31 066

Belastingdienst

Nr. 958

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2022

Hierbij bied ik u het Jaarplan 2022 van de Belastingdienst aan¹. Het Jaarplan is bedoeld om uw Kamer inzicht te geven in de opgaves waar de Belastingdienst voor staat en de keuzes die daarin gemaakt worden. Tevens worden de maatregelen beschreven die nodig zijn om de Belastingdienst een wendbare en toekomstbestendige organisatie te laten zijn.

Als bijlage bij het Jaarplan ontvangt u tevens de stukken die de basis vormen voor de activiteiten voor 2022². We streven ernaar dat burgers en bedrijven zoveel mogelijk uit eigen beweging bereid en in staat zijn (fiscale) regels na te leven zonder dwingende en kostbare acties van de zijde van de Belastingdienst. De manier waarop we dat doen, staat beschreven in onze Uitvoerings- en Handhavingsstrategie. We willen daarbij burgers en bedrijven centraal stellen, want het is onze ambitie om de beste Belastingdienst voor NL te zijn. Om de komende jaren richting te geven aan onze organisatie zijn de ambities vertaald naar een aantal strategische prioriteiten in de Meerjarenvisie 2020–2025.

Daarnaast bied ik u met deze brief het onderzoeksrapport over het toezicht achteraf aan³. In dit onderzoek is geanalyseerd in hoeverre het aantal controles in het toezicht achteraf (kantoortoetsen en boekenonderzoeken) zijn teruggelopen en welke mogelijke verklaringen daaraan ten grondslag liggen.

Tot slot bied ik u het «Onderzoek inventarisatie taken Belastingdienst» van EY aan⁴. EY heeft in opdracht van mijn voorganger een onderzoek uitgevoerd naar het bestaande takenpakket van de Belastingdienst.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Het doel van het onderzoek is om inzichtelijk te maken welke niet-fiscale en duale taken de Belastingdienst momenteel reeds uitvoert. Dit onderzoek is in lijn met de aanbevelingen uit het rapport «Back to Basics» van ABDTOPConsult van januari 2020 en de Kamerbrief van 27 februari 2020⁵. De Belastingdienst heeft deze complete lijst met taken in beheer genomen en momenteel zijn we daarover in gesprek met betrokken partijen (ministeries en uitvoerders).

Het Jaarplan 2022

De belangrijkste taak van de Belastingdienst is het heffen en innen van ruim 300 miljard aan belastingen en premies volksverzekeringen. De medewerkers van de Belastingdienst zorgen er ieder jaar weer voor dat deze taak voor veel burgers probleemloos wordt uitgevoerd. Daarnaast investeert de Belastingdienst continu in het verbeteren van de uitvoering, de dienstverlening, het toezicht en de opsporing. Ik wil hierbij graag enkele punten uitlichten:

1. De Belastingdienst blijft werken aan een snelle en betrouwbare behandeling voor burgers en bedrijven. Zo wordt gewerkt aan een verkorte aangifte, waarin alleen rubrieken en vragen staan die voor een burger in zijn of haar specifieke situatie relevant zijn. Het doen van aangifte wordt daardoor nog sneller en eenvoudiger.
2. Daarnaast vinden wij het belangrijk om burgers en bedrijven deskundig en persoonlijk te ondersteunen als dat nodig is. Zo attendeert de Belastingdienst MKB-ondernemers op fiscale mogelijkheden die zij onbenut laten, maar waar zij mogelijk wel recht op hebben. In 2022 worden brieven aan belastingplichtige gestuurd die recht (kunnen) hebben op een zelfstandigenaftrek, maar deze aftrek nog niet claimen. Andere voorbeelden van deskundige en persoonlijke ondersteuning zijn de steunpunten en balies die we verspreid over Nederland openen en de extra ondersteuning die geboden wordt aan onder meer nabestaanden en mensen in een echtscheiding.
3. Ook blijft de Belastingdienst investeren in professionaliteit en expertise. Onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal, waarmee we onze wettelijke taken kunnen uitvoeren en verbeteren. Daarom worden in 2022 het aantal vaktechnische programma's uitgebreid, om de fiscale kennis binnen de organisatie te verbreden. Ook zoeken wij naar mogelijkheden om medewerkers sneller en gemakkelijker toegang te geven tot vaktechnische literatuur.

Bouwen aan vertrouwen

We moeten echter ook onder ogen blijven zien, dat het handelen van de Belastingdienst in de afgelopen periode niet aan de wet- en regelgeving voldeed. Zo is er onjuist omgegaan met gegevens van burgers in de Fraudesignaleringsvoorziening en zijn verzoeken tot minnelijke schuldhulpverlening op onjuiste gronden geweigerd. Het vertrouwen van burgers en bedrijven in de Belastingdienst is hierdoor geschaad. Hoewel het goed is om de uitvoering, de dienstverlening, het toezicht en de opsporing te blijven verbeteren, moeten wij ook deze fouten blijven benoemen en herstellen. Dit is niet alleen onze morele plicht, maar is ook cruciaal om het vertrouwen van de maatschappij in het handelen van de Belastingdienst te herwinnen en te behouden. Daarom is «bouwen aan vertrouwen» dit jaar het thema van het Jaarplan.

Het herwinnen van het vertrouwen van de samenleving vergt een grote inspanning van de organisatie. De maatregelen die hiervoor nodig zijn, vergen stuk voor stuk tijd voor uitwerking en implementatie. Hierbij kan

⁵ Kamerstuk 31 066, nr. 607.

onder andere worden gedacht aan het voldoen aan alle wet- en regelgeving en het vinden van de juiste balans tussen automatisering en maatwerk. Dit is een tijdspad dat meerdere jaren zal vergen. De medewerkers van de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën zetten zich hier tot het uiterste voor in. Daarbij is het goed te realiseren dat de Belastingdienst de komende tijd nog te maken krijgt met andere grote operaties, zoals de afhandeling van de bezwaren tegen de heffingen in box 3 naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad en (mogelijk) het opstarten van de inning van de opgebouwde belastingschulden onder het corona-uitstel. Ook de maatregelen van het coalitieakkoord zullen van invloed zijn op de werkzaamheden van de Belastingdienst en de keuzes die in het Jaarplan gemaakt zijn.

Onderzoeksrapport niveau van toezicht achteraf

Uw Kamer heeft al verscheidene keren haar zorgen geuit over het teruglopen van het aantal controles in het toezicht achteraf (kantoor-toetsen en boekenonderzoeken). De Belastingdienst heeft onderzoek gedaan naar het niveau van het toezicht achteraf. Het onderzoeksrapport is als bijlage opgenomen bij deze brief. Uit het onderzoek blijkt dat bij de drie doelgroepen Particulieren, Midden- en Kleinbedrijf en Grote Organisaties sprake is van een daling in het toezicht achteraf voor wat betreft de daaraan bestede capaciteit, het aantal uitgevoerde controles en de directe raking. In de onderzochte periode (2016 tot en met 2019) zijn de streefwaarden van de prestatie-indicatoren, o.a. voor compliance en toezicht, wel gerealiseerd.

Ik zie de geconstateerde daling als een risico voor de naleving. Om die reden wordt een actieplan opgesteld. Het actieplan wordt gericht op de inzet van een effectieve mix van handhavinginstrumenten overeenkomstig de uitgangspunten van de Uitvoerings- en Handhavingstrategie en is bedoeld om de risico's die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen te ondervangen. De opzet van dit plan zal ik voor aanvang van het Commissiedebat Belastingdienst van 24 maart 2022 per brief op hoofdlijnen toelichten. Om de dalende trends te keren, is daarnaast in het rapport Kwantificering Werk aan Uitvoering aangegeven wat benodigd is om de basis op orde te brengen op de toezichthoudende taak van de Belastingdienst.

Tot slot

Dit Jaarplan wordt gelijktijdig naar de Eerste Kamer gestuurd. Over de uitvoering van dit Jaarplan zal aan u worden gerapporteerd. Over het Jaarplan en bovengenoemde stukken ga ik uiteraard ook graag in gesprek met uw Kamer. In het kader van de Wet open overheid (Woo) heb ik tevens de relevante beslisnotities bij het Jaarplan voor uw Kamer bijgevoegd.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij